

El president peruà, Alberto Fujimori, ha estat amenaçat pel MRTA. Després d'anys d'un creixement econòmic que no ha arribat als més pobres, l'ocupació de l'ambaixada japonesa a Lima ha evidenciat que les guerrilles no han mort en aquest país.

Evaristo posa a prova Fujimori

L'ocupació de la residència de l'ambaixador japonès a Lima és el repte més important dels sis anys i mig de presidència d'Alberto Fujimori. L'assalt contradiu el president peruà i els seus assessors, que havien donat les dues guerrilles —Sendero Luminoso i el Moviment Revolucionari Tupac Amaru (MRTA)— com acabades després de la captura dels principals dirigents fa uns

amb la copa de xampany a la mà a la residència japonesa per l'escamot que dirigeix Néstor Cerpa Castolini, el mític Comandant Evaristo.

El desenllaç és imprevisible, encara que sembla que tant el govern com els guerrillers han optat per la prudència, perquè hi ha massa coses en joc en un episodi que es transmès en directe per les televisions. Fujimori, un home amb

l'ambaixada i el reconeixement que els presos del MRTA estan enterrats vius.

Entre Fujimori i el comandant Evaristo s'ha guanyat un protagonisme el bisbe d'Ayacucho, Juan Luis Cipriani, un mediador eficaç que efectua contínues visites a l'ambaixada, intercanviant missatges. Situat en les posicions més conservadores de la conservadora església peruana, Cipriani és escoltat tant per Fujimori, de qui és conseller espiritual, com pels guerrillers, que no poden rebutjar com a bons catòlics la visita d'un prelat, encara que aquest sigui de l'Opus Dei i defensi des del seu púlpit d'Ayacucho la mà dura contra l'insurgència i digui que aguantar les desigualtats socials és el camí per aconseguir el paradís.

En espera del desenllaç de l'ambaixada, l'episodi confirma que Perú ha rebut l'Any Nou amb la terrible constatació que s'ha acabat el miracle després de tres o quatre anys de creixement econòmic sostingut i una guerrilla forçada a actuar en la selva amazònica, en la zona de ningú dels narcotraficants. Entre els mèrits de Fujimori destaca la recuperació d'una economia que havia estat enfonsada per culpa de la desastrosa i irresponsable gestió del president socialdemòcrata Alan García (1985-90). Les xifres macroeconòmiques parlen per si mateixes: la inflació s'ha reduït a xifres de dos dígits després d'arribar a més del mil per any, les empreses estrangeres inverteixen en un país que consideren amb futur —entre elles Telefónica, Banco

ARXIU / EFE

Alberto Fujimori. L'ocupació de l'ambaixada japonesa a Lima és el repte més important a què s'ha enfrontat el president peruà en els seus sis anys de govern.

anys. Per a un president autoritari que presentava la liquidació de la insurgència com una de les seves victòries més importants, és tracta d'un cop molt dur. Per a mostra d'aquest optimisme exagerat, la declaració de fa dos mesos del mateix general Máximo Rivera, cap de la Direcció Nacional contra el Terrorisme (Dincote): "La subversió terrorista ha deixat de ser un perill per a la seguretat del Perú." Unes paraules que fan riure quan se sap que Rivera va ser una de les 400 persones que van ser sorpreses

Fujimori havia donat per mortes les dues guerrilles del Perú, Sendero Luminoso i el Moviment Revolucionari Tupac Amaru.

temperament i del qual no s'esperen decisions polítiques, ha hagut de cedir davant les pressions dels països que tenen ostatsges en la legació diplomàtica, entre ells Japó. El president sembla que ha descartat una intervenció militar, que és el que li demanava el cos de guerrer samurai. El comandant Evaristo, que es deixa seduir per les càmeres sabedor de les virtuts de l'era de la comunicació virtual, també ha rebaixat les pretensions, i els politòlegs creuen que es conformaria amb una sortida digna de

Michel Mining, cap de la Creu Roja a Perú, es dirigeix a l'ambaixada ocupada per un escamot del MRTA. Aquesta acció pot ser el pas per guanyar el reconeixement necessari per abandonar la lluita armada.

Tornen les guerrilles

L'any 1996 ha vist el retorn de les guerrilles a Amèrica Llatina. Al Perú, després de tres anys de silenci, Sendero Luminoso va efectuar el 2 d'agost una operació important a l'Alt Huallaga, demostrant la seva capacitat malgrat l'empresonament del seu líder, Abimael Guzmán, el 1992. Els escamots senderistes, ara sota la direcció d'Oscar Ramírez Duran, comandat Feliciano, actuen amb menys crueltat que abans, potser per guanyar-se una població terroritzada pels seus mètodes expeditius que recordaven els khmers rojos de Pol Pot que van deixar Cambotja com si fos un cementeri. En connivència amb els narcotraficants, una constatació que no discuteix ningú, els senderistes sembla que s'estan reorganitzant a Lima i Ayacucho, la zona on van nèixer de la mà de Guzmán, el president Gonzalo, fa disset anys. Tanmateix, han perdut els reductes tradicionals, entre ells les universitats, veritables focus d'adoctrinament dels maoistes, i els *pueblos jóvenes*. En la presó es podrien milers de seguidors del president Gonzalo, davant l'espectacle del seu líder demanant clemència al president carceller.

El MRTA també estava donat per aca-

bat després de la detenció del seu líder, Víctor Polay. Influxat pel castrisme i l'aprimisme insurgent, els tupacamarus han reconstruït algunes xarxes urbanes a partir dels seus reductes a la selva. L'assalt a l'ambaixada, l'actuació més destacada del moviment després d'alguns segrestos d'industrials, pot ser el pas, ben estudiat, per guanyar el reconeixement necessari per abandonar la lluita armada. Entre els finals que es plantejaven a l'episodi de l'ambaixada, agafa força la possibilitat que es permeti que el MRTA es transformi en partit polític.

Mèxic s'havia acostumat a conviure amb el sots-comandant Marcos, de l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional (EZLN), un mestre de les relacions amb els mitjans audiovisuals, quan va esclatar la revolta a l'estat de Guerrero, el juny. L'Exèrcit Revolucionari del Poble (ERP), fins aleshores desconegut, ha estès la seva actuació a alguns estats, proclamant una ideologia maoista ortodoxa, defugint la conciliació i sobretot evitant la relació amistosa amb els moviments alternatius occidentals, dues de les qualitats dels zapatistes. Les dues guerrilles són la conseqüència, en part, del fracàs de la políti-

ca econòmica d'austeritat impulsada per l'anterior president, Carlos Salinas de Gortari, per integrar el país al Tractat de Lliure Comerç (TLC) amb els Estats Units i Canadà.

A Colòmbia actua la guerrilla més antiga del continent, les FARC, que també va demostrar la seva capacitat de desafiar l'estat quan desencadenà l'ofensiva del passat agost. Les Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia, dirigides per Manuel Marulenda Vélez, Tirofijo, controlen gran part dels departaments del nord del país i s'alimenten, segons moltes fonts, del narcotràfic. Castristes abans de Castro —van nèixer el 1950—, les FARC s'han negat a negociar amb el govern la seva incorporació a la vida política, un camí que va escollir fa uns anys el socialdemòcrata M-19.

L'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN, maoista) tampoc no ha volgut pactar una sortida negociada. Amb menys efectius que les FARC, es mou com peix a l'aigua a la zona de petroli, recaptant dòlars de les societats explotadores, i extorsionant grans propietaris i ramaders. L'ELN està dirigit pel sacerdot aragonès Manuel Pérez Martínez, conegut per Policarpo. A. C.

El Comandant David, dirigent de l'Exèrcit Zapatista d'Alliberament Nacional, s'adreça a la premsa. L'any 1996 ha vist com retornaven les guerrilles a l'Amèrica Llatina.

Santander i BBV- i el creixement va arribar al 7% el 1995 per baixar al 2% el 1996.

Políticament, Fujimori ha estat magistral eliminant els partits polítics tradicionals que li feien nosa mitjançant l'anomenat *Fujigolpe* de l'abril de 1992 i reformant la Constitució per poder ser reelegit el 1995. Un *Fujigolpe* que va ser criticat per l'escriptor i candidat derrotat a les eleccions de 1990, Mario Vargas Llosa, però que va ser ben vist per la majoria dels peruans, cansats dels excessos i privilegis de les elits polítiques. Va contribuir a aquest descrèdit dels partits la gestió corrupta d'Alan García, que va arrossegar en la se-

va misèria el Partit Aprista, potser l'única formació popular d'abast nacional. En cinc anys, el jove president demagog va destruir la tasca dels successors de Raúl Haya de la Torre, un dels grans ideòlegs d'Amèrica Llatina.

Això no obstant, la reactivació econòmica no ha afavorit les capes de la població més desheretades, encara que continuen donant suport incondicional a Fujimori. Ha millorat la sort de la classe mitjana, esclafada pel populista García, però les condicions de vida continuen sent inhumanes als *pueblos jóvenes* que rodegien les grans ciutats i a la sierra andina, tan abandonada a la seva sort com sempre.

Els casos de corrupció de l'entorn presidencial, la implicació d'oficials de les forces armades en el narcotràfic, la influència del tot-poderós Vladimiro Montesinos sobre el cap d'estat i les actuacions sense control de militars i jutges contra els guerrillers han erosionat la imatge de Fujimori, especialment quan l'economia dona signes d'esgotament. Com l'oposició està reduïda a uns quants diputats d'esquerra i la premsa crítica mira molt el que diu, el president fa i desfà sense que se li discuteixi res. És una democràcia a la peruana que el MRTA ha posat a prova.

Antoni Castel

Mural del País Valencià

Vicent Andrés Estellés

Aquests tres volums constitueixen l'obra més ambiciosa d'Estellés. Llibre únic que arrossega història, elements autobiogràfics, llegenda i descripció enamorada, realitats íntimes i col·lectives, plenes, com ell va dir, d'alegria i d'esperança en el futur del poble.

Editorial 3i4

La mirada de Nicodemus

Vicent Usó i Mezquita

Roma, 1563. Cesare da Castel, mestre d'obres de la catedral de San Pietro i home de confiança de Michelangelo Buonarroti, és assassinat en circumstàncies estranyes.

Premi de Narrativa breu Antoni Bru. Ciutat d'Elx 1995.

Editorial 3i4
"Narratives 3i4", 52

Caiguda i retorn De Gorbtxov a Ziugànov 1988-1996

Llibert Ferri

Aquest llibre és un recull de 65 articles en què es poden anar seguint els canvis evolutius i els daltabaixos a l'Europa central i oriental. Una profunda reflexió sobre el final de la més gran i dolorosa aventura ideològica del segle XX.

Editorial 3i4
"La Unitat", 164